

УДК 378.147:004:658.8

В.С. Артеменко, канд. техн. наук, проф.

І.Г. Бубенець, ст. викл.

Л.В. Чеканова, ст. викл.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У САМОСТІЙНУ РОБОТУ СЛУХАЧІВ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ІЗ МАРКЕТИНГУ

Розглянуто основні шляхи запровадження інформаційних технологій у самостійну роботу слухачів Інституту післядипломної бізнес-освіти у процесі перепідготовки спеціалістів із маркетингу.

Рассмотрены основные пути введения информационных технологий в самостоятельную работу слушателей Института последипломного бизнес-образования в процессе переподготовки специалистов по маркетингу.

Basic ways of introducing information technologies in to listeners self-studies in the Institute of post-qualifying business-education in the process of specialists retraining on marketing are examined.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні вищі навчальні заклади стали повноправними суб'єктами ринкової економіки, одержали право самостійно визначати напрями свого розвитку і методи їх досягнення. Підвищилися вимоги суспільства до якості освіти, кардинально оновлюються технології навчання, швидко змінюються організаційні й економічні умови діяльності вузів, загострюється конкурентна боротьба на ринку освітніх послуг, постійно змінюється позиція держави по відношенню до вищої школи.

Після підписання Болонської конвенції, в Україні змінилися вимоги до організації навчального процесу – більше уваги приділяється організації самостійної роботи студентів, дистанційній освіті та інтерактивній формі навчання.

У зв'язку з нестачею часу, самостійній, у тому числі пошуковій, творчій роботі слухачів інституту післядипломної бізнес-освіти (ІПБО) в процесі їхньої перепідготовки приділяється недостатньо уваги. Суб'єкт навчання має не лише сприймати інформацію, але й активно її опрацювати, самостійно здобувати нові знання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій вказує на те, що на сьогоднішній день трансформація зовнішніх цілей інформатизації сфери освіти у

внутрішні цілі освітньої системи вузу, визначення зовнішнього середовища прямої дії та зовнішнього середовища непрямої дії за чинниками безпосереднього і опосередкованого впливу на розвиток організації вищого навчального закладу в умовах інформатизації суспільства, і соціальне замовлення із зовнішнього середовища, що пов'язує з інформатизацією сфери освіти затвердження нової освітньої парадигми інформаційного суспільства, дозволяють зробити наступні висновки:

– місія процесу інформатизації у вищій школі полягає в зміні системних властивостей організації вузу для створення умов, необхідних для переходу об'єкта навчання у режим саморозвитку, що нерозривно пов'язано з переведенням освітньої системи в нову якість;

– результатом управління процесом інформатизації внутрішньовузівської освітньої системи слід вважати таку незворотну, направлену, закономірну зміну складу та структури цієї системи, яка відповідатиме вимогам інформаційного суспільства, а саме буде здатна забезпечити суб'єктам освітнього процесу соціальну мобільність і здатність адаптації до зовнішнього інформаційного середовища, що розвивається швидкими темпами [1-3].

Мета та завдання статті. Метою наших досліджень та розробок стали удосконалення навчальних матеріалів, побудова гнучкої структури навчання та використання досягнень інформаційних технологій для підвищення мотивації самостійного навчання. За оцінкою деяких авторів можна стверджувати, що студенти європейських вищих навчальних закладів більш плідно працюють у ході самостійної роботи у порівнянні з українськими студентами, вони мають більш напружені індивідуальні завдання, які повинні виконувати у ході самостійної обробки навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійна робота повинна мати конкретний результат, підлягати перевірці, захисту і оцінюванню. Таким чином, враховуючи досвід зарубіжних вищих навчальних закладів, ми вважаємо, що потрібно переглянути існуючу практику організації самостійної роботи та наповнити реальним змістом індивідуальну роботу слухача.

На підставі цього виникла необхідність вдосконалення процесу перепідготовки спеціалістів в інституті післядипломної бізнес-освіти ХДУХТ, впровадження у навчальний процес прогресивних комп'ютерних технологій, дистанційного навчання, модульної побудови курсів, які були б також спрямовані і на збільшення обсягу та зміну якості самостійної роботи слухачів. Першим кроком у цьому напрямку стає розробка концепції бази

електронних навчально-інформаційних ресурсів із економічного напрямку.

Сукупність традиційних та інноваційних напрямів у впровадженні інформаційних технологій (ІТ) в освітній процес призвела до затвердження інтеграційної концепції застосування ІТ в освіті, де ІТ виступають як засіб розвитку особи, що навчається, а точніше, як засіб переходу в режим саморозвитку, що робить із студента чи слухача не лише об'єкт педагогічної дії, а повноправного суб'єкта освітнього процесу, що в свою чергу, сприяє актуалізації його управлінської діяльності як активного учасника інформаційного процесу в середині освітньої системи.

У процесі визначення технологічної основи таких розробок ми віддали перевагу сучасним інформаційним технологіям, а саме веб-засобам мережі Інтернет, що сприяють створенню навчально-пізнавального середовища для вирішення різних дидактичних завдань: пізнавальних, інформаційних і прикладних. За допомогою веб-технологій можна сформувати той набір електронного навчально-методичного забезпечення, у тому числі традиційних підручників і навчальних посібників, який дозволяє здійснити професійну перепідготовку слухача і надати йому можливість отримати повноцінну освіту.

Метою дослідження також є пошук основних напрямів ефективного впровадження ІТ в освітній процес перепідготовки спеціалістів в інституті післядипломної бізнес-освіти ХДУХТ. У зв'язку з тим, що вимоги підвищення якості та ефективності вищої освіти обумовлюють інтерес до різних форм електронного навчання, то одним із шляхів вирішення цієї проблеми в ПБО ХДУХТ ми вважаємо розробку, створення та впровадження загальної концепції інформаційних освітніх ресурсів (ІОР) для забезпечення ефективної організації самостійної навчальної роботи у процесі перепідготовки фахівців економічного напрямку.

На першому етапі розробки необхідних інформаційних освітніх ресурсів професорсько-викладацький склад інституту післядипломної бізнес-освіти приділив основну увагу накопиченню необхідної бази даних в електронній формі та відпрацюванню навичок користування інформаційними освітніми ресурсами слухачами ПБО під час виконання завдань з самостійної підготовки.

На другому етапі було проаналізовано результати використання слухачами інституту післядипломної бізнес-освіти ХДУХТ запропонованих інформаційних освітніх ресурсів в процесі

самостійної роботи та внесено відповідні корективи до розроблених ІОР.

Авторами розроблено відповідні рекомендації для професорсько-викладацького складу інституту післядипломної бізнес-освіти щодо розробки електронних версій підручників, навчальних посібників, практикумів, методичних рекомендацій для виконання завдань з самостійної роботи тощо з метою їхнього подальшого включення до інформаційних освітніх ресурсів, що розробляються в ПБО ХДУХТ.

Відзначене дозволило підвищити ефективність самостійної роботи слухачів ПБО ХДУХТ, забезпечити їх необхідними інформаційними освітніми ресурсами.

Висновки. Отже, більш ефективно організувати свою самостійну роботу з урахуванням власних можливостей і потреб слухач інституту післядипломної бізнес-освіти зможе, якщо матиме в своєму розпорядженні електронний ІОР, до якого увійдуть освітньо-кваліфікаційна характеристика та освітньо-професійна програма перепідготовки спеціаліста, навчальний план, робочі програми дисциплін, підручники, навчальні посібники, практикуми, рекомендації з рішеннями типових задач, бібліотека електронних носіїв інформації з тематики дисциплін, електронні довідники, перелік питань до семінарів і іспитів. А наявність підключення до Інтернет, значно поширить можливості електронного ІОР, зробить його ще більш гнучким та “необмеженим”, завдяки інтегрованим “живим” посиланням на реально існуючі тематичні сайти у просторі World Wide Web.

Список літератури

1. Головінов, М. І. До питання про самостійну роботу студентів [Текст] / М. І. Головінов, К. С. Хараман // Національна вища освіта України: шляхи реформування : науково-метод. конф. : [зб. тез]. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006 – С. 469–470.
2. Распопова, В. А. Шляхи оптимізації управління самостійною роботою студентів [Текст] / В. А. Распопова // Національна вища освіта України: шляхи реформування: науково-метод. конф. : [зб. тез]. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. – С. 477–478.
3. Система організації самостійної роботи студентів: досвід, проблеми [Текст] : матеріали наук.-метод. конф. – К. : КНЕУ, 2000. – 211 с.

Отримано 30.03.2011. ХДУХТ, Харків.

© В.С. Артеменко, І.Г. Бубенець, Л.В. Чеканова, 2011.